Aristoteles: De anima (Comm: Johannes Mechlinia). Add: Gerardus de Harderwyck: Epitome

Cologne: Johann Koelhoff, the Elder, 28 Feb. 1491 Seite 119

De aīe vegetatīe potētijs que sunt tres

ea quoꝝ vltimuꝫ posse generatio est.id est q̄
non habent vltra generatiuā altiorē poten/
tiam.sicut sunt vegetatiua. qꝛ talia generāt
ex se radices et virgas ramos et folia. In
hac aūt generatione.vl'ter generās facit ta/
le alteꝝ quale ip̄m est.vt virga virgam aīal
aīal. Causa autem huius est vt diuino eē p/
ticipent q̄ntum possent.qđ est esse sempiter/
num. Omnia eni illud ppetuum esse optant.
et illius causa agūt quicq̄d agunt ꝰm natu/
ram. Sil'itudinem aūt diuini esse quedā p/
ticipant sine motu.quedā cū motu. Et eoꝝ
que mouenť quedā reiteranť sub identitate
nūerali sicut coꝛpa celestia.quedā sub iden/
titate specifica et non numerali sicut gene/
rabilia et coꝛruptibilia. ¶ Tūc ibi.

Id aūt quod cuius

Dic.p.rōne predictoꝝ ostēdit duplicē eē fi/
nē dicēs ꝙ id cuiꝰ cā aliq̄d fit (qđ vocať fi/
nis) dupl'r dī.qꝛ q̄dā est finis grā cuiꝰ.q̄ est
causa ꝓpť quā fit quicq̄d fit. Aliꝰ ē finis/quo
res est id qđ est.q̄ finis vocať fōꝛ siue causa
foꝛmalis. Vn̄ eē ppetuū cā finalis est gene/
rationis cuiꝰ causa fit tota successio genera/
tiōis.quā etiā nō ꝯsequiť natura/vna genēa
tiōe ꝫ p totā et infinitā generationis succes/
sionē. Et ideo h̄ est tm̄/cuiꝰ causa fit quicq̄d
ꝰm naturā fit. Foꝛma ṽo q̄ est terminꝰ gene
ratiōis dās esse genito:est finis quē ꝯsequiť
natura p vnicā genēationē. et talis est finis
in q̄ q̄escit acꝰ vniꝰ pticularis generantis.
sicut in q̄ est eē eiꝰ qđ generať.qꝛ fōꝛ dat eē
generato. Et quia generabilia coīcare non
pn̄t eē diuinū(qđ ē ppetuitas ipiꝰ eē)in se
ip̄is/eo ꝙ nihil coꝛruptibiliū ꝯtinue p̄t ma/
nē iō coīcāt q̄ntū pn̄t/vt saltē remancāt ea/
dē in specie.et tūc nō remanēt vnū q̄dē.sed
vt vnū. Quia nūero nō vnū pmanēt ꝫ spē
vnū.et iō eē diuū q̄dā pticipāt plꝰ et q̄dam
minꝰ.vnūqđqꝫ āt i suo oꝛdīe sic p̄t. Tūc ibi.

Est āt aīma viuētis

Dic.p.ostēdit ꝙ oīs opatio aīe vegetatīe est
ab aīa vegetatīa. et h̄ ꝯtra antiq̄s qui dice/
bāt nutritionē et augmētationē nō eē ab aīa
sed a natura.eo ꝙ sicut natura vtiť q̄litatibꝰ
actiuis et passiuis in sua opatiōe.sicut ignis
diciť calefacē caloꝛe. Ita etiā aīa vegetatīa
vtiť ill' q̄litatibꝰ vt postea ptēbit. Probat ꝫ
pħs aīaꝫ excedē naturā. ostēdens ꝙ ip̄a est
ꝑncipiū et cā viuētis coꝛpis. Cā āt et ꝑnci/
piū/ꝰm tres modos/determinatos in.ij.phy
sicoꝝ. Quia est causa efficiēs. vn̄ est motus
coꝛpis.et est cā finalis ꝓpť quā est coꝛpꝰ.et
est cā fōꝛlis.sicut sb̄a dās esse aīato coꝛpoꝛi
M. āt sit cā fōꝛlis viuētis coꝛpis. ꝓbat .p.
duabꝰ rōnibꝰ. Prima est. Quia viuē in vi/
uentibꝰ est esse.eo ꝙ est acꝰ ꝯtinuꝰ aīe ī coꝛ/
pus. Causa āt fōꝛlis ꝛ ꝑncipiū viuētiū in eo
ꝙ viuūt ē aīa. Quia aīatū ab inaīato distin/
guiť p viuē ꝫ ē cā fōꝛlis. Scđa ratio. Ois
acꝰ entis in pō est fōꝛ. Sꝫ aīa ē acꝰ coꝛpis
vitā habētis in pō.ꝫ est fōꝛ. Minoꝛ ꝓbatur
ex ꝑma diffinitiōe supiꝰ posita. ¶ M. āt ip̄a
sit finis.siue cā finalis sic ostendit.quia sicut
intellecꝰ practicꝰ ī mechanicis agit ꝓpť deť
minatū finē/mouēdo materiā suā vt īducat
foꝛmā artꝭ. q̄ ē bonū artis illiꝰ.eo ꝙ oīs ars:
boni alicuiꝰ est opatia. sicut videmꝰ ꝙ faber
ferꝝ cudit ꝓpter cultellū et opus opatū ē fi/
nis eiꝰ Sic natura opatur ꝓpter deťminatū
finē quē intēdit. q̄ ē finis ꝓpter quē opatur.
talis āt finis in aīalibꝰ ē aīa. Oia ei coꝛpa
physica et oꝛganica aīe instrumēta sť. et di/
uersitas coꝝ est ꝓpter diuersitatē viriū aīme
et h̄ tam in aīalibꝰ q̄ꝫ in plātis sicut oīa īstru
mēta artꝭ.sť ꝓpť artis finē. Sꝫ ne eq̄uocatio
finis ignoꝛātiā pꝛebeat .p.iteꝝ distinguit du
plicē finē dicēs ꝙ est finis grā cuiꝰ fit totuꝫ
qđ fit.et ē finis q̄ res ē id qđ ē. Esse ei diuū
vt supiꝰ dictū fuit/ē finis grā cuiꝰ fit qđ fit
ꝫ nō q̄ res ē qđ ē. Et tal' finis q̄ res ē/respe/
ctu aīati coꝛpis ē aīa.qꝛ ē ťminꝰ natural' ge/
neratiōis. M. āt ip̄a sit efficiēs sic ꝓbatur.
Quia quicq̄d ē ꝑncipiū vn̄ motꝰ/ē efficiēs
cā. Sꝫ aīa ē ꝑncipiū vn̄ motꝰ aīati coꝛpis ꝫ
est efficiēs. Maioꝛ ē maīfesta ex diffinitiōe
cē efficiētis. Minoꝛ ꝓbať.qꝛ nihil mouēť ex
se ꝰm locū nisi ab aīa. Si āt dicať ꝙ nō oībꝰ
viuētibꝰ ꝯuenit ille motꝰ. Dicēdū est ꝙ etiā
alteratio et augmētū sť motꝰ ab aīa ī coꝛpe
viuo exn̄tes.sensꝰ ei q̄dā alteratio videť eē.
nihil āt sentit nisi qđ hꝫ aīaꝫ. Sil'r āt in oī
viuo contingit augeri et minui. Nihil āt au/
geť ꝓꝑie nisi qđ aliť pꝛop̄e.et nihil aliť pꝛo
pꝛie qđ nō pticipat aīaꝫ. ꝫ ad minꝰ vbi est

TECHNISCHE UNIVERSITÄT DARMSTADT
http://tudigit.ulb.tu-darmstadt.de/show/inc-iii-73/0119
Universitäts- und Landesbibliothek Darmstadt
gefördert durch die DFG